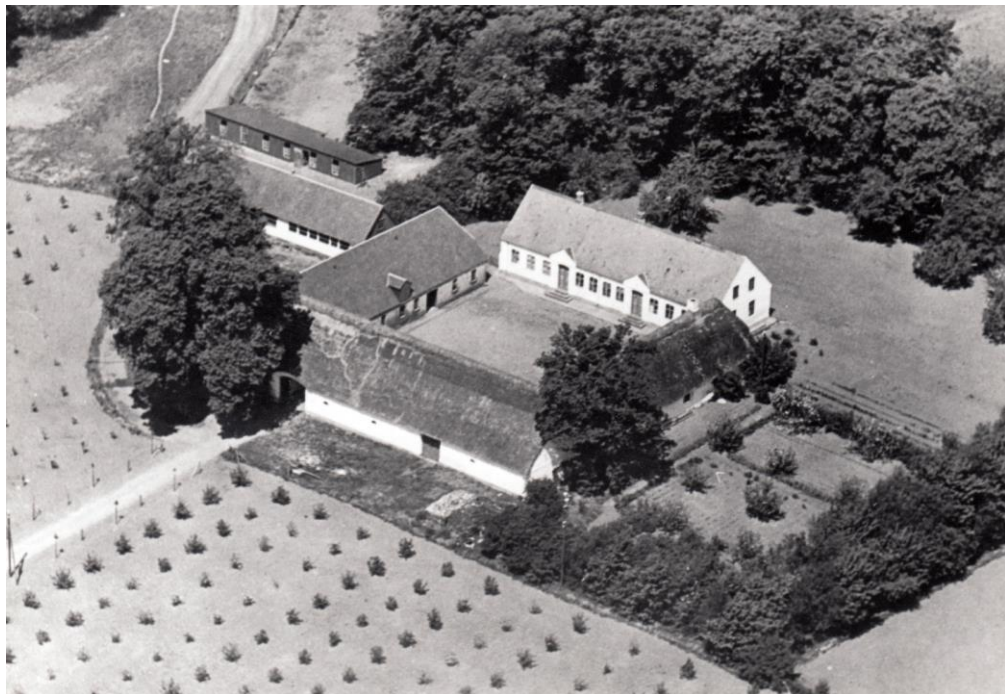

Ingslev-Taarup Skovgård

Fra 1600-tallet indtil i dag

Ved Frode Larsen

Publikation nr. 33

Lokalhistorisk Arkiv

for Ejby Kommune

ISBN 1901-4020

Forsidebillede: Skovgård. Luftfoto midten af 1930'erne

Billeder er alle i privateje

Redaktion: Søren Skov (Ansvarshavende)

Tekst: Frode Larsen

Lay-out: Anne-Grete Tingleff, Søren Skov

Tryk: Lokalthistorisk Arkiv

**Udgivet af Lokalthistorisk Arkiv for Ejby Kommune og Arkivets
Støtteforening**

Skovgård

Efter de papirer, som vi kan finde, kan gården føres tilbage til 1644. På det tidspunkt var der 10 tdr. hartkorn og 6 skæpper, men i 1688 var det nedbragt til 10 tdr. hkt. og 2 skp. og 3 fj. Gården hørte oprindeligt til Kærsgård, Brenderup, men omkring 1745 er præsten i Brenderup, Anders L. Hvid, ejer af den. Han overdrager den 1760 til sin dattersøn student Breinholm, der i 1764 sælger den til P. Juel, Billeshave. 1788 ved udskiftningen tilhører den igen Wedel Heinen, Kærsgård. Han sælger den 1816 til fæsteren Rasmus Hansen for 7300 rd. I 1820 sælger Rasmus Hansen et stykke jord á 1 td. htk, 1 skp. og 2 fj. til Jeppe Pedersen for 700 rd. sølv. Rasmus Hansen dør i 1842; han efterlader sin kone Bodil Olesdatter og 2 umyndige børn, som hun hensad i uskiftet bo med.

I 1860 ved folketællingen i Indslev sogn boede på Skovgård:
Bodil Olesdatter, enke, 65 år. Hans Rasmussen, ugift, 32 år
Anne Marie Rasmussen, ugift, 35 år.

Ungkarl Rasmus Larsen , Vejrup, 37 år og pigen Anne Marie Rasmussen, Tårup, 35 år blev viet i Indslev Kirke, den 9. marts 1861. De overtager Skovgård 7. juli samme år; samtidig opretter de en aftægtskontrakt med enken på gården.

Rasmus Hansen Larsen søn af Rasmus og Anne Marie Larsen blev født 30. august 1864. Aftægtskonen Bodil Olesdatter dør 71 år gammel 8. marts 1865 og hendes datter Anne Marie Rasmussen dør 61 år gammel 25. december 1886.

Gårdejer Rasmus Hansen Larsen, Tårup, 27 år og pigen Bodil Marie Hansen, Indslev, 24 år bliver viet i Indslev Kirke 14. maj 1891.

Rasmus Hansen Larsen dør 27 år gammel på sygehuset i Middelfart 24. oktober 1891. Samme år dør hans far Rasmus Larsen 67 år gammel den 27. december 1891. Efter brylluppet i maj sker ulykken, hvor den unge gårdejer bliver klemt i en port imellem mur og vogn hos Wibolt i Middelfart og dør af sine kvæstelser. En tragedie, der måske har revet hans far med i sorg. Efter Rasmus Hansen Larsens død går gården over til Laurits Nielsen, Vejrup, der bliver gift med Rasmus Hansen Larsens enke Bodil Marie Hansen.. Et barnebarn efter dem er Bodil Nielsen, gift Juul Pedersen, Harndrup.

I den periode har stuehuset på Skovgård stået tomt. Da der på det tidspunkt ikke var noget forsamlingshus i Tårup har stuehuset sandsynligvis været lejet ud til fester og møder. For nogle år siden har jeg af ældre mennesker fået fortalt, at der hvert år blev afholdt en sygekassefest, hvor man samledes ved Tårup Skole og marcherede med musik i front til en festplads i skoven ved Nygård (nabogård til Skovgård.) Derfra gik man over til Skovgård, hvor der var beværtning i stuehuset.

Laurits Nielsen sælger gården til Christian Jørgen Christiansen Juhl, som overtager den 2. maj 1909. Han stammer fra Mosegård i Balslev sogn, og er gift med Ane Bolette Jensen, som er født på Ejby Møllegård. På det tidspunkt var der 6 tdr. htk., 5 skp., 3 fj. og 1 1/4 alb. Ejendomsskyld 39000,- kr. Brandassurance på hovedbygningen var 7000 kr. og avlsbygningerne 13000 kr. Gårdens samlede areal er 68 tdr. land, deraf ager 65½ tdr. land, mose ½ tdr. land, skov ½ tdr. land, have og gårdplads 1½ tdr. land. Desuden havde ejeren 1. januar 1893 købt en mindre gård, Enggård, hvor han bor; derfor står stuehuset på Skovgård stadig tomt. Enggård ejes i dag af Poul Werner Nielsen, Tårup.

På Skovgård var en besætning på 30 malkekøer, 20 stk. ungvæg og kalve, 2 tyre, 9 heste, 5 plage og føl samt 4 får og 10 grisesøer. Besætningen var rød dansk og korthorsrace .

Ifølge J.C.B. la Cour's "Danske gårde" ligger Skovgård hyggeligt omgivet af en stor have på sin oprindelige plads, som nordligste af gårdene i Indslev Tårup by. Hovedbygningen, der ligger i nord-siden af gårdspladsen, er opført i grundmur med skifertag og er en anseelig bygning, der rummer en god lejlighed. Avlsbygningerne er opført dels i bindingsværk og dels i grundmur, alle med stråtag.

Christian Jørgen Christiansen Juhl drev de to landbrug; men desuden var han en anseelig handelsmand. Han har selvfølgelig handlet med dyr, men hovedsageligt handlede han med tobak, som sikkert har været en god handelsvare under 1. verdenskrig. Noget må være gået galt med handelen, for efter krigen gik han fallit. Jeg har fået fortalt, at han på sine ældre dage boede i et lille værelse i Ejby i en ejendom, hvor der nu er parkeringsplads imellem jernbanen og Kingstrupvej. Han solgte småting, såsom snøreband, sytråd osv. til livets opretholdelse. Jeg ved ikke, hvor mange børn han havde; i hvert fald rejste 2 sønner til Amerika.

I 1962 havde vi fornøjelsen af deres besøg. Dengang var vi netop begyndt ombygningen af ko- og hestestald. Inventaret stod stadig i kostalden, og de kunne tydelig genkende de forskellige ting. Særlig kalveboksene, hvor de havde leget som børn.

1920 købte Bertha og Carl Olsen Skovgård. Han drev gården indtil 1924 og købte Carlshøj i Nørre Aaby. Deres yngste søn Johannes Olsen blev slagter og bor i Båring.

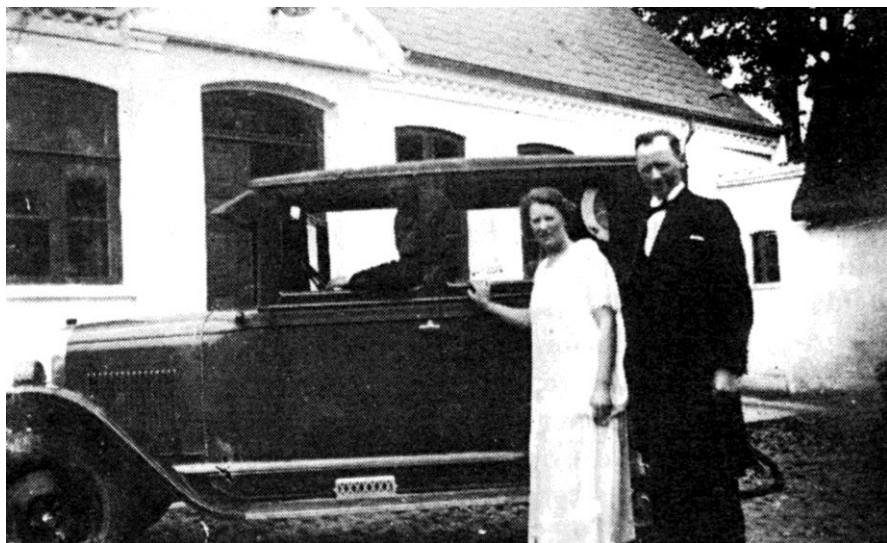

Stuehuset set fra haven.

Min far Villiam Larsen kom hjem fra Amerika i 1923 for at fejre jul hjemme hos familien i Gamborg. Hans planer var at blive vinteren over i Danmark og så rejse tilbage til Amerika. Men hans forældre ønskede, at han skulle blive i Danmark; derfor begyndte de at se sig om efter mulighed for køb af landbrugsejendom. Det endte med, at han 1. september 1924 overtog Skovgård. Jeg er ikke helt sikker på, om han var overmåde begejstret for købet. Men far har fortalt mig; og da han vågnede efter den første nat og hørte fuglesang uden lige, da følte han, at her hørte han hjemme.

Det var september og de skulle først begynde at høste korn. Rugen var det første; og der var arbejde nok at gå i gang med. Det første år var far alene på gården, altså ugift. Han havde en husbestyrerinde og to-tre karle. Karlene og far hjalp hinanden både i stald og mark. Der var en forholdsvis stor kvægbesætning. Markafgrøderne har fortrinsvis været til besætningen.

Jeg tror min far har kendt min mor fra før i tiden. I hvert fald fandt de sammen og blev gift den 23. september 1925 i Gelsted Kirke. Til bryllupsfesten var kun den nærmeste familie inviteret. Det har nok været min mors forældre, der har holdt festen. Men da de kom hjem først på aftenen, var der pyntet æresport og der var meget stille på gården. Men lidt efter lidt dukkede der naboer op alle vegne fra; de havde skjult sig rundt omkring. På denne måde ville de give dem en god oplevelse. Mine forældre har sikkert holdt et godt eftergilde.

3/9 1925. Mary og William Larsen. Brudekørsel i Chervolet, ejet af Carl "Skrædder". Ved rattet ses Markil Andersen, Ejby

Madam Blå i haven. 1920'erne

Derefter begyndte hverdagen. Far og mor og en af karlene malkede i fællesskab, det har de gjort indtil 1930. Et slidsomt arbejde med et lille udkomme. Far havde stor interesse i markbrug og frøavl. Derfor besluttede han at sælge de fleste af kørerne. I slutningen af tyverne under Madsen Mygdal -regeringen blev det besluttet, at kronen skulle have sin fulde værdi. Inflationen efter 1. verdenskrig havde gjort, at kronen kun var 70 øre værd. Det var en stor omvæltning for nybegyndere med gæld i gården. Det vil sige, at både gæld og formue blev forhøjet med 30%. Dette var en dårlig forudsætning for at klare krisen i trediverne, hvor mange skrantede sig igennem og andre måtte give op. Tænk på Martin A. Hansens forfatterskab fra den tid.

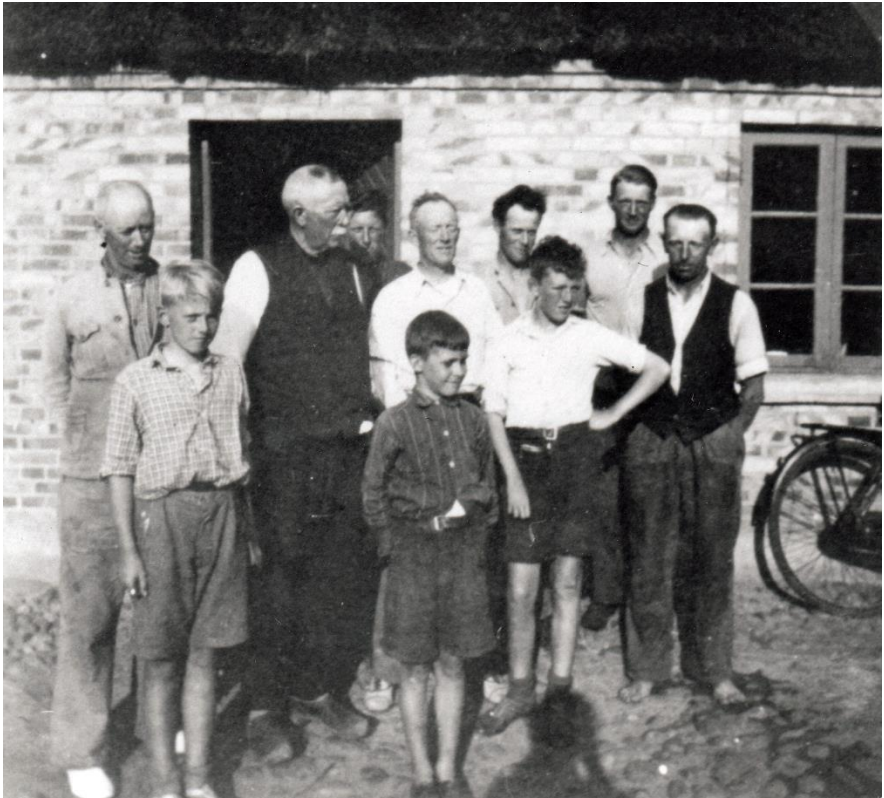

Skovgård i 1930'erne

Barndoms minder

Jeg blev født 1927 og min bror Gunnar 1930.

Vi havde en god opvækst på gården og blandt landsbyens øvrige beboere, og mærkede intet til de dårlige tider, for næsten alle havde lige lidt. Vi legede i naturen omkring os; både i skoven, på gården og ved Pavebækken. Endda fra Tårup Skole, vor lille to-klassede landsbyskole, gik turen til Skovgård, hvor lærer Zoffmann Jessen fortalte om insekter, dyr og planter.

3 generationer og folkehold. 1940'erne.

Bagerst: William Larsen, Lars Peder Larsen, Frode, morbror Peter Larsen, Otto Valentin og Svend Aage Eskesen.

Forrest: Gunnar, Heikki m. hund, fætter Knud og Jens Richard

Vore husdyr, hunde og katte og endda føllene fik lov til at gå frit omkring på gårdspladsen. Føllene blev lige så kælnе som hunde og katte.

Under 2. verdenskrig fik vi en finnedreng Heikki Toika, som var ca. 8 år, i pleje. Han gik i skole sammen med os, var som en bror til os og lærte hurtigt perfekt dansk.

Føl på vej ind i stuehuset

Frode, fætter Knud, Heikki m. hund og Gunnar.

Selvfølgelig har vi også lavet skarnsstreger. Jeg har da også røget i smug. Afstraffelsen var, at jeg blev puttet i seng uden mad. Det var en streng straf på en sommerdag. Hvorimod mine kammerater fik en endefuld, når de kom hjem og derefter kunne de fortsætte med andre lege. Opdragelsen stod mine forældre selvfølgelig for, men vore karle og piger var også med i opdragelsen af os. Det følte mere flovt at blive irettesat af dem; fordi vi så op til mange af medhjælperne.

Mine forældre var utrolige bevidste om, hvilke unge mennesker, de fæstede. Det var ofte personer, der havde været på højskole og taget delingsføreruddannelse. Mange af dem ledte gymnastik i Tårup Forsamlingshus. Man bevarede også kontakt til disse mennesker op gennem årene.

Tydeligst i min erindring er Oskar Jensen fra Helsing, som blev gift med Birgitte Hansen fra Vejrup. Dernæst Henry Henriksen fra Ringes omegn, der blev gift med Krista, som underviste i håndgerning i forsamlingshuset, og Søren Clausen fra Vejles omegn, der blev gift med Karen Margrethe, der tjente på nabogården ”Nygård” (en flot pige) og Otto Valentin Jespersen fra Båring. Alle disse karle har ledt gymnastik i forsamlingshuset.

Johannes Madsen og hans søster Margrethe tjente hos os i 1934. Johannes blev forlovet med Helga Zoffmann Jessen, Tårup og Margrethe blev præstekone på Helnæs. Johannes tog den store beslutning at læse teologi. Johannes og Helga blev først gift efter teologistudiet og blev præstefolk i Saltum, Nordvestjylland.

Jeg må også fortælle et kuriosum.

En tidlig efterårsdag kom en ung mand cyklende fra Jylland til Tårup, mødte en mand, og spurgte om der var arbejde at få i byen. Tja, lød svaret, på Skovgård mangler de altid folk. Prøv at køre derned. Han mødte min far udenfor porten og så aftalte de

fæstemålet. Da far kom ind fortalte han, at han havde fæstet en karl til 1.november; nu må vi jo se om kan kommer. Han kom og blev i 4 år. Det var Søren Clausen.

Det viste sig, at Søren og Johannes havde været på Ollerup Gymnastikhøjskole samtidigt. Alle børn i sognet så op til Søren. Mine forældre havde utrolig stor glæde af ham. Far kunne sende ham ud at købe hest og han kunne også fæste en pige for mor. Han lærte mig at pløje. Når jeg sommetider fik lov til at pløje alene, gik Søren over markerne og snakkede med andre karle i nabolaget.

Otto Valentin Jespersen har gjort sig bemærket. Han boede på gården i 3 til 4 år. Efter at han blev gift og flyttede til Voldby, hvor han købte ejendom, fortsatte han arbejdet hos os i mange år. Otte var en altnuligmand og kunne alt med mekanik. Hans hovedopgave var at passe frugtplantagen, der var blevet plantet i midten af trediverne. Under krigen var han aktiv modstandsmand. Jeg tror, at min far var den eneste, der vidste det ud over modstandsgruppen. Det skete, at han under besættelsen ind imellem blev væk i flere dage.

Besættelsestiden

Skovgård i 1940'erne

Da Østrig blev indlemmet i Stortyskland, måtte jøderne flygte. Nogle helt unge studenter, som var blevet skilt fra deres familie, kom her til egnen. De boede enkeltvis på gårdene som en slags medhjælpere. Det var uvant og hårdt arbejde for dem. Der boede en hos os og også en på nabogården. Alle mødtes hos os til sabbat ude i en gammel mergelgrav, som lå i skellet tæt på Kærbyholm-markerne. De kom alle gående over markerne fra forskellige retninger, men da vi blev besat, måtte de alle flygte igen. De kom til Sverige og nogle af dem kom til videre til USA. Deres videre skæbne er ukendt for mig.

De fleste på landet kom nogenlunde igennem besættelsen. Men jeg kan fortælle om et par episoder.

I oktober 1941 var min farfar på besøg hos os. Da han skulle hjem, kørte min far ham til stationen i Nr. Aaby i fjedervogn forspændt den gamle røde hest. På hjemvejen havde far drænrør med og på Store Landevej blev de overhalet af en tysk militærvogn med blafrende presenning. Hesten blev bange og sprang med vogn og læs over grøften. Vognen splintredes, rørene lå rundt omkring og far lå på jorden med stærke smerter. Heldigvis kom en dyrlæge kørende, han kom far til hjælp. Det viste sig, at han havde brækket benet. Den vinter læste han Søren Kirkegårds samlede værker.

*Familien holder fridag.
Gunnar, Mary og William Larsen på cykel.*

En morgen opdagede vi, at vore cykler var forsvundet. Vi fandt dem i frugthaven – skrællet – uden dæk og slanger. Der blev sat vandgummislanger med reb i på fælgene. Uha, det var ikke godt. Far byttede sig til en cykel for levering af rug hos bageren. Far fandt ud af, hvem der havde taget cyklerne og gik til manden. Han indrømmede og sagde til far, hvis han gjorde mere ud af det, skulle han nok sørge for, at far blev hentet af tyskernes håndlangere.

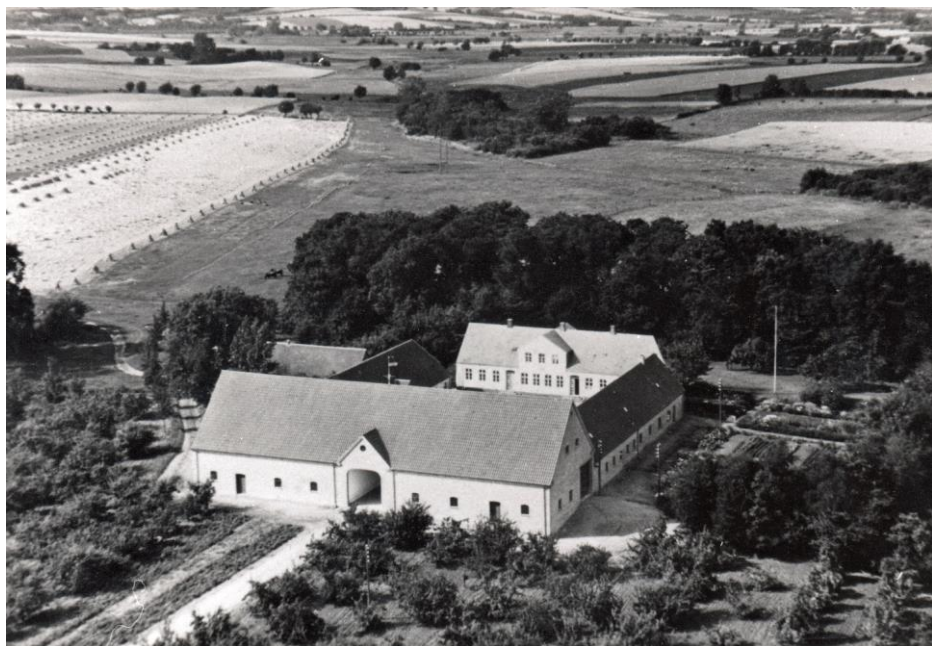
Jørgen Brandt fra Fangel tjente hos os i 1943. Året efter flyttede han til Hjorte Nymarksgård. I nærheden faldt en engelsk bombe-maskine ned. Jørgen Brandt løb ud i marken til dem for at hjælpe, men maskinen eksploderede og han blev dræbt på stedet.

I en sådan lille landsby kendte alle hinanden med de gode og mindre gode sider. Man skulle ikke træde så meget ud over normen. Det kunne være svært for tilflyttere at blive accepteret. Jeg husker, da kunstmaler Asger Andersen med familie kom. De var meget fattige, det var svært at tjene til føde og klæder. Det var vanskelig for os andre at forstå, at en mand med en fin uddannelse og en god stilling kunne opgive den og begynde med noget meget usikkert – at male som kunstner. Men som tiden gik blev familien anerkendt og respekteret. Da deres ældste søn Asbjørn begyndte på gymnasiet, boede og spiste han på Skovgård det første år.

Var nogle i nød hjalp de hinanden.

Vi havde et godt naboskab. Man mødtes f.eks. til pølsegilder i den mørke efterårstid. Som 12-årig blev jeg inviteret med til naboen. Der var gæster fra andre sogne ”politisk forskellige: radikale venstre, venstre og konservative.” Der blev diskuteret og råbt, så jeg tænkte, nu kommer de op at slås. Men da aftenen var gået og vi skulle hjem, var alle glade, hilste af og syntes, at de havde haft det herligt med udvekslingen af politiske ideer og tanker.

Bedsteforældre på besøg var noget specielt. Beb og Bedstefar fra Tanderup tog rutebil til Ejby. Vi lånte en jumbe hos naboen, spændte hesten for og hentede dem i Ejby. Jeg var stolt som en pave, når jeg fik lov til at hente dem. Bedstefar kom dog ofte cyklende alene og tog hjem igen samme dag. Farmor og farfar fra Gamborg lånte hest og vogn hos farbror Peter på Østergård og kørte selv. Somme tider kom farfar alene. Og det skete engang, da de begge kom, at hesten af sig selv drejede ind på Indslev Kro. Det vakte megen moro.

Skovgård i 1940'erne

Mine forældre holdt sølvbryllup i 1950. Et højdepunkt i livet, hvor man er godt i vej og stadigvæk har lidt af ungdommens kraft og skønhed i sig. Det blev fejret med mange gæster, familie, naboer og venner fra nær og fjern. Køgekonen skulle bestilles i god tid. Det var Kristine Johansen. Telt til opstilling på gårdspladsen skulle bestilles. Endvidere en skaffer (en slags hushovmester), der var ansvarlig for, at intet manglede af mad og drikke. Han sørgede også for, at der kom 6 serveringsdamer. Fotograf Ølund fra Middelfart fotograferede dagen lang, lige fra morgensang til efter festmåltidet. Tog hjem og fremkaldte billederne, kom og viste dem til natmaden, så gæsterne kunne bestille til sig selv. Unge mennesker var inviteret til om aftenen for at være med til dansen. De ældre dansede ikke så meget. Måske en rheinländer, polka med skiftende dame og en tyrolervals i kreds. Så gik de til kaffe og cognac, snak og kortspil. Musikken blev leveret af et firemandsorkester.

I have og skov var der gange at gå på og de blev benyttet flittigt. Især i de lyse nætter, når nattergalen slog sine triller. I folden ved gården blev der også spillet håndbold. Det var selvfølgelig før sportspladsen blev anlagt. Før kampen måtte man ud med skovlen for at samle komøg op. Men tøjet blev alligevel grønt, når man faldt! Bedstefar morede sig, når pigerne faldt og deres kjoler blev grønne. Men der var jo ikke andre muligheder dengang. De havde et sted at samles og de havde det festligt med hinanden. Alternativet kunne være kortspil, drikkeri og slagsmål.

Arbejdet på gården

I mange år kom Jens Richard fra Viborgeggen cyklende om foråret og arbejdede indtil efterårsarbejdet var slut, så cyklede han hjem igen.

Tærskning under krigen

Fra omegnen af Skovgård var der også medhjælpere blandt andre Poul Skovgård fra Brenderup. Gudrun Rasmussen, Inga og Tove Jespersen og Esther Sørensen fra Vejrup mark. Anna Rasmussen fra Husby, som mine forældre havde stor glæde af. Der var også daglejere, der næsten var fast arbejdskraft igennem mange år. Blandt andre Emil Rasmussen fra Bomhuset ved St. landevej, Karl Johansen fra Bubbek Mark og Karl Olsen fra Grimmeløkke. Prægtige mennesker, som mine forældre også kom sammen med

privat. Desuden løse daglejere om foråret og i høsten. De blev sendt ud fra arbejdsanvisningen i Ejby til at arbejde med roefrø. Det var ikke alles lyst; nogle sjuskede med arbejdet. Når far påtalte det, svarede de, hvis han ikke var tilfreds, kunne han bare fyre dem. Det gjorde han. Så cyklede alle hjem efter at have fået deres betaling. Næste dag kom de, der gerne ville arbejde tilbage igen. Jeg ser min far for mig, siddende på knæ i marken, udbetalende løn i kontanter uden lønseddel og kvittering.

Roearbejdere drikker kaffe i marken

Der er mange, som har arbejdet på Skovgård i tidens løb. De fleste kom af egen fri vilje, andre især løsarbejdere var tvunget af omstændighederne. De havde ingen andre muligheder i trediverne og under 2. verdenskrig.

Til mine forældres guldbryllup i 1975 deltog mange af disse forhenværende medhjælpere. Det var en stor glæde for mine forældre.

Vi har nævnt navne på mange af medhjælperne, men der er jo mange andre, som med lige så stor grund kunne nævnes.

Kaffepause i marken. Roefrø i stakke

Som omtalt blev der dyrket frø: græsfrø, kløver og gulerodsfrø, men først og fremmest roefrø. Det var hårdt manuelt arbejde. Der blev sået stiklinger, som skulle radrenses og hakkes, tages op om efteråret og køres i små kuler og dækkes med jord, hvori der blev sat drænsrør til ventilation. Hvis der var hård frost, blev de dækket ekstra med staldgødning. Om foråret blev de udplantet igen i render, lavet af en planteplov. I de senere år blev der benyttet en torækket planteplov, hvorpå der kunne sidde 4 personer, 2 håndlangere og 2 plantører. Ved siden af ploven kørte en vogn med roerne, en person placerede roerne i 2 kasser anbragt på ploven. Det kunne være et koldt og støvende arbejde at sidde der. Som regel gik man rækkerne igennem for at træde roerne fast. Efter plantningen begyndte man at radrense med en enkeltrenser forspændt en hest. Samtidig gik man i gang med hakningen. Skadedyr som bedelus var ofte et stort problem. De blev dræbt ved håndsprøjtning. Væsken var parathion og nikotin.

I høst blev stænglerne skåret af med en segl. Stænglerne blev senere sat op i runde stakke til vejring. Stakkene var ikke større end at man med en trefork kunne løfte dem op i vognen. I starten blev de kørt hjem for at blive tærsket. Senere trak man roerne op og slog roerne af med en spade. I dette arbejde deltog mange koner fra landsbyen. Desuden kom der mange skolebørn fra Ejby for at hjælpe til efter skoletid, deriblandt Karl Schiangs drenge, Erling Rommes drenge og piger og Bay Pedersens drenge.

*Unge koner og en karl høster roefrø.
Nr. 2 fra højre er Marys og Williams svigerdatter Elna Larsen*

Høstning af roefrø i trediverne. Nr. 3. er William Larsen

I halvtresserne blev arbejdet mere maskinelt. Far købte vandningsanlæg, som stod nede ved bækken for at pumpe vand i rørene, der førte ud i marken og vandet blev spredt ved hjælp af vandkanoner. Der blev også købt mejetærsker, som var en lettelse, da roefrøet nu kunne tærskes i marken, og ikke direkte på roden. Der blev først høstet med skårlægger og roefrøet blev hængt i høstativer, efter vejring blev de væltet om på presenning og lagt i mejetærskeren.

Når man læser om denne arbejdsmetode før mekaniseringen, vil man kunne forstå, hvilket enormt arbejde det krævede. Under normale forhold gav roedyrkingen et godt udbytte.

Under krigen var det utrolig svært at få strøm nok til tærskningen i høsten. Strømmen kom fra Bubbel Elværk. Elværksbestyrelsen havde et år bestemt, at hver gård kun måtte tærske en halv dag på en bestemt ugedag. Hvad skulle min far så gøre, når de skulle tærske fra 7 til 10 dage? I sin fortvivlelse cyklede han op til Børge Mekaniker og bad om hjælp. Børges svar var: Jeg har en gammel Fordson Major på jernhjul med remtræk, hvis du kan få den kørt hen til gården, vil jeg komme med min Ford A med påbygget generator. Så skal du levere brændsel til generatoren, så kan jeg prøve at overføre energien fra bilen til traktoren, så du kan tærske. Det lykkedes. Børge var til stede hver dag under tærskningen, så alt gik planmæssigt med de korrekte omdrejninger på tærskværket. Sjældent har far været så taknemmelig overfor en tjeneste, som Børge Mekaniker her ydede. Roefrødyrkingen sluttede i 1972 på grund af at landmændene begyndte at dyrke majs i stedet for roer.

*Datidens vaskemaskine på gårdspladsen.
Transportabel "Nilfisk" ejet i fællesskab i byen, kunne bestilles til brug. Slutningen af 1940'erne*

Mine forældre byggede hønsehus i trediverne med stor hønsegård dels i sol og dels i skygge under træerne. Samtidig byggede de et kyllingehus, som kunne flyttes rundt i græsfolden. Far elskede at gå og pusle om kyllingerne, så det var en stor dag, når Ulvsbjerg leverede daggamle kyllinger om foråret. Den 20 .juni var fars fødselsdag, så skulle der gerne serveres kyllingesteg og jordbær til middag. Det var selvfølgelig også et gode at kunne betale kolonialvarer med æg.

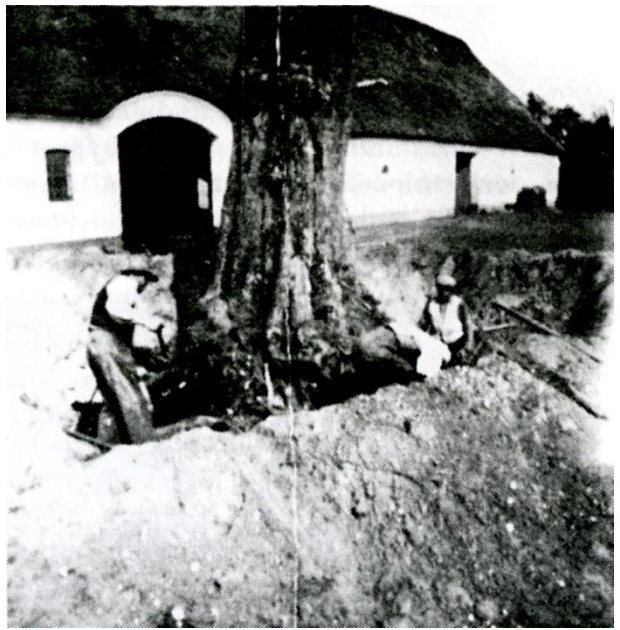
Omkring 2 tdr. land på begge sider af indkørslen blev plantet til med frugttræer: æbler, pærer og blommer. Det viste sig at være et gode, især under krigen med besættelsen, hvor der hverken var appelsiner, citroner og bananer. Frugt, grønsager og kød og korn havde vi, så man sultede ikke på landet. Frugt var også en handelsvare. Far kendte uddeler Krolykke i Tanderup, da min bedstefar var nabo til Brugsen. Så der blev solgt frugt til Krolykke, som til gengæld kunne skaffe kunstgødning. Frøavlens krævede megen kunstgødning. Da der kun var en lille kvægbesætning, var der ikke så megen staldgødning.

Nybyggeri

Efterhånden var avlsbygningerne ikke mere tidssvarende og da økonomien bedredes, tumlede min far med byggetanker. Under krigen havde besættelsesmagten bestemt, at private ikke måtte bruge byggematerialer. For den tyske værnemagt havde brug for alle byggematerialer til deres fæstningsanlæg (bunkers osv.), men alligevel var der gemt lagre væk. Nørre Aaby Cementvarefabrik kunne levere tagsten. Frits Pedersen, murermester i Ejby, kunne skaffe mursten og tømmerhandelen havde tømmer på lager. Tilligemed var der mange arbejdsløse håndværkere. I 1943 blev det besluttet at bygge en ny lade, beregnet til tærskning af frø og korn, samt magasin til opbevaring af korn.

Vinter ved Skovgård.

Først kulle det store træ fældes.

Laden har portindkørsel i midten, i den vestlige ende blev der indrettet maskinhus. Laden blev bygget udenfor den bestående lade, derfor blev sidebygningerne forlænget, så der stadigvæk var en lukket gårdsplads. Den stråttækte sidelænge fik samtidig et fast tag af cementsten. Den lokale tømrer Jørgen Peter Hansen, Bubbel fik til opgave at udføre tømrerarbejdet. Min far ønskede en høj rejsning på laden. Det krævede, at spærrene skulle sparres sammen. Det var en svær konstruktion at udføre, men det viste sig ved rejsningen, at spærrene passede perfekt sammen. En stor cadeau fra alle for denne præstation til tømrer Jørgen Peter. Alt gik som det skulle og ladebygningen stod færdig, da året var omme. I den østlige sidebygning blev der indrettet 4 nye karlekamre med centralvarme og dertil et nyt badeværelse. Det var fremskridt, da karlene ellers måtte nøjes med kolde værelser og koldt vaskerum.

Mary og William i indgangsdøren til Skovgård.

Da der var en del byggematerialer til overs, blev det besluttet at bygge kvist på begge sider af stuehuset. Specielt min mor var glad for det, da hun led af astma. Lægen havde anbefalet at sove på 1. sal. Året efter var krigen og besættelsen forbi og alt begyndte at lysne. Mine forældre fik mange gode år endnu på Skovgård.

Mary og William i stadstøjet ca. 1960.

Den unge kommer til

Jeg har hele tiden ønsket at blive landmand og derfor uddannet mig indenfor landbruget. Da jeg var færdig på landbrugsskolen i 1952 blev jeg gift med Helga Madsen fra Bubbel. Vi rejste til Canada og kom hjem efteråret 1955. Den 1. januar 1956 købte vi gården "Lunden" i Ejby. Der blev vore to børn Anne Bodil og Vagn født i årene 1957 og 1961. Samtidig med at jeg drev "Lunden", forpagtede jeg Skovgård i 1962. Min far betonedede, at jeg ikke var forpligtet til at købe Skovgård senere, men det ville jeg gerne. Det var et stort ønske, som jeg altid havde drømt om. Jeg var forpagter i 4 år. På grund af den store inflation i tresserne ønskede jeg at købe den og overtog Skovgård den 1. januar 1966.

Handelen blev således, at jeg skulle betale 50% over ejendoms-værdien. Mine forældre blev boende på gården indtil de fik bygget et nyt hus. Efter salget af "Lunden" flyttede vi ind på Skovgård den 1. februar 1967. Stuehuset blev restaureret, f.eks. blev der indlagt centralvarme. I forpagtningstiden havde vi fået ombygget staldene til svin. I 1967 besluttede vi at bygge yderligere en svinestald. På årsbasis kunne vi levere ca. 2000 slagtesvin, som på det tidspunkt var en ret stor produktion.

Når man udvider produktionen har det andre følger. Vi havde f.eks. ikke vand nok i brønden. Derfor måtte vi bore efter vand. Vi valgte at bore dybere i den bestående brønd og var heldige. Efter 6 meters boring var der masser af vand. Vi havde også brug for mere strøm, der blev lagt et nyt kabel fra transformatoren i Vejrup til Skovgård.

I marken dyrkede vi stadig roefrø, sukkerroer og korn. Der var nok at se til, så det krævede medhjælpere. Vi havde Robert Michelsen fra Ejby igennem flere år til forefaldende arbejde. Olaf Rasmussen fra Ejby var god hjælp igennem mange år. Anders Peter Andersen fra Grimmeløkke var pensionist, men havde

deltidsarbejde og holdt drænrørene i orden. Svend Nielsen fra Tårup hjalp igennem årene. Helga var utrolig glad for hans hjælp ind imellem i stuehuset også. Hartvig Ravn fra Bubbøl passede grise en halv snes år, indtil han var 70 år. Han var en meget pertentlig mand. Da vi 1972 holdt op med at dyrke roefrø, var der jo ikke brug for så megen arbejdskraft mere. Men det var jo en utrolig dejlig tid, hvor flere mennesker var sammen om arbejdet. Til sammenligning med i dag, hvor landmanden ofte er alene.

Mejetærskning i 1960'erne.

Roefrø i sække. 1960'erne

I 1965 kom Vagn Jensen med familie til Tårup, hvor han købte ejendom. Vi kom til at arbejde sammen i næsten 30 år. Vi var fælles om planlægning af arbejdet. Vi diskuterede, hvornår og hvad vi skulle købe af maskiner. Som regel blev vi enige. I pressede situationer kunne vi også arbejde om natten f.eks. med mejetærskning af hvede. Vagn Jensen er en meget dygtig landmand og et menneske, som jeg altid kunne støtte mig til i det daglige og i svære stunder. I dag hjælper Vagn Jensen stadig til på Skovgård foruden pasning af sin egen gård.

Arbejdsfællesskab gennem 30 år. Vagn og Frode

I nogle år havde vi også unge ugifte medhjælpere, som var meget positive. Vi var glade for dem, men ingen af dem blev landmænd. Det er fordi de store enheder i dag kræver megen kapital. Landbruget har desværre heller ikke noget godt ry i dag og der er mange alternative muligheder med kortere arbejdstid.

Den 12 november 1970 kørte min mor og hendes to svigerdøtre i bil til Nørre Aaby. Helga kom aldrig hjem igen. Hun døde efter trafikulykken. Det var et slag og et chok, som rystede os. Og for Anne Bodil, Vagn og mig et sår i sjælen, som alle dage vil være en del af os. Men vi har alle de gode minder fra tiden før. Det første år efter ulykken husker jeg ikke meget af. Bortset fra den hjælp og støtte, som vi fik af vore medmennesker, så livet kunne fortsætte. Arbejde var der nok af på Skovgård. Så det var bare om at klø på og komme op igen. Jeg blev tilbudt forpagtning af jorden fra nabogården "Nygård", 49 tdr. land som jeg tog imod med kyshånd. Nu var der pludselig jord at drive på begge sider af markvejen.

I 1973 blev jeg gift med Ingelene, der stammer fra Sydslesvig. Ingelene er lærer og blev ansat på Ejby Skole. Nu var der liv på gården igen. Til hjælp i huset kom Esther Iversen, som boede sammen med sin mor på Æblegyden.

Den 11. december 1973 købte vi "Nygård" af Mary og Jens Petersen. Jens Petersens forældre Karen og Hans Peter havde købt gården i 1905. Der var nybygget i 1903 efter brand. Gule mursten fra eget teglværk blev anvendt til avlsbygningerne. Stuehuset er opført af røde sten. Vi brækkede to længer af gården ned. Nyt tag blev lagt på stuehus og vinkelbygning. Ny have blev anlagt, så alleen til Skovgård fik et mere naturligt forløb. Markerne blev drænet, to nye hovedledninger blev lagt ned til Pavebækken. Hegn og skel imellem de to gårde blev ryddet og jævnet. Markerne blev delt op i nye agre og trerækket hegn blev plantet parallelt med agrene. Mellem gårdene mod vest blev der plantet en mindre egeskov til læ. Ca. 4½ tdr. af Nygård jord beliggende på den vestlige side af Vejrupvej er sandjord. Med ret åbent terræn mod øst kunne blæsten fare uhæmmet igennem, ofte med sandflugt til følge, når jorden blev harvet om foråret. Jeg ønskede at plante nordmannsgran og diskuterede det med naboerne. Jens Petersen sagde, at plante gran vil være en

skamplet på gården, som om det var hedegård. Min far var heller ikke glad for den ide, for så kunne man ikke længere se Skovgård fra Vejrupvej. Men det blev granskov. Der kunne kun skaffes 1100 nordmannsgran, så resten blev 14000 rødgran. Jeg fortrød senere, at der ikke blev plantet egeskov. Klimaet blev bedre, og det blev herligt med gåture i skoven, som også naboerne havde glæde af.

3 generationer i 1970'erne

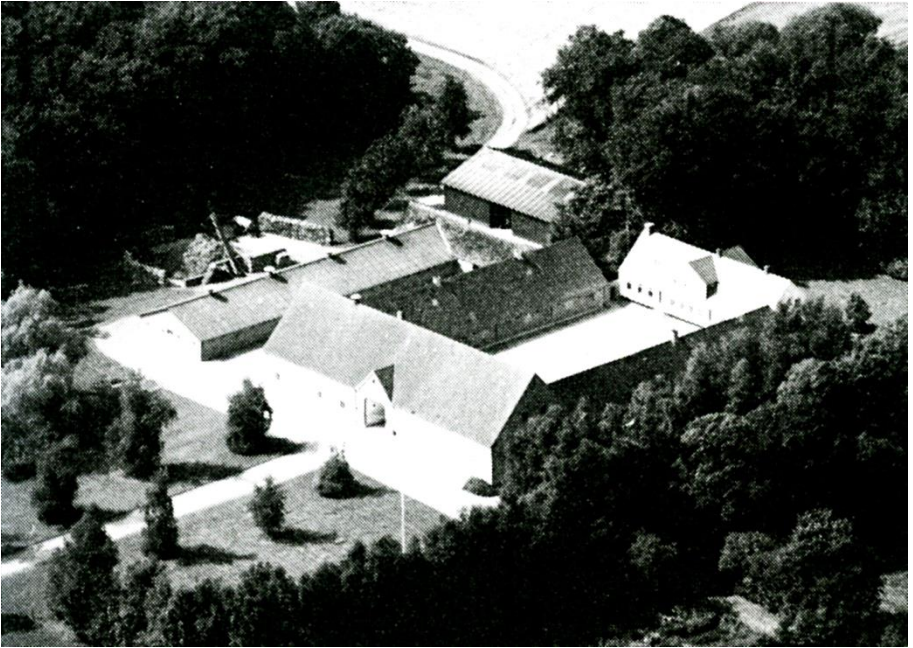
Svend, Anne, Bodil, Emilie og Frode.

I halvfjerdserne slog strukturudviklingen for alvor igennem med større besætning og areal til følge. Landbruget kunne ikke betale så høje lønninger som industrien. Vi blev færre i landbruget. Med andre ord skulle færre mennesker klare en stadig større produktion. Maskinerne blev større. Blandt andet kunne kemikalier og enkornsfrø erstatte roehakken. Derfor begyndte vi at forpagte jord. 15 tdr. land i Ejbykrog, 60 tdr. land på Indslev Damgård. Da disse kontrakter ophørte fulgte andre, som varede lige til vi holdt op i 1995. Det var 60 tdr. land hos Carl Schiang i Ejby og 30 tdr. land på Allesvrå hos Ingrid og Børge Matthiesen, endvidere de overskydende arealer ved Strandmøllen og Moras industrier i det nye industriområde. Det var den jord, hvor vi startede som selvstændige i 1956. Maskinerne skulle udnyttes helt, derfor blev der i flere år høstet korn og taget roer op hos andre landmænd. Alle disse steder blev Vagn Jensen og jeg godt modtaget, når vi arbejdede. Så var det en glæde samtidig med, at maskinomkostningerne blev mindre pr. arealenhed.

Der fulgte mange gode år og vi blev ældre. Spørgsmålet meldte sig, hvor længe skulle vi blive ved at arbejde. Ingen af børnene havde lyst eller mod til at fortsætte. Børnene fandt andre muligheder. Jeg var selv gået i gang med lyst og af egen fri vilje, og børnene skulle også selv vælge deres egen vej.

På Nygård boede familien Varneskov til leje igennem mange år. Foruden godt naboskab hjalp de også til med arbejdet i hus og stald. Deres søn Allan fulgte os igennem tykt og tyndt. De overtog stedet med have og fold. Hovedparcellen blev lagt til Skovgård.

Den 1. januar 1995 overdrog vi Skovgård til Bo Ahlman Sørensen og Alice Ulfsbjerg. Skovgård består stadig i en tid, hvor mange gårde bliver nedlagt. Det er en glæde for os at se, hvordan de arbejder, bevarer bygningerne og udvider produktionen med nye bygninger og maskiner.

Skovgård først i 1990'erne.

Skrevet af Frode Larsen 2003.

De nye ejere fortæller om Skovgård i dag .

I efteråret 1994 købte vi Tårup Skovgård til overtagelse ved årsskiftet. De første 2 år brugte vi de gamle stalde til at producere slagtesvin i, ca. 2000 pr. år. I 1996 begyndte vi at bygge en ny stald lidt nordvest fra de eksisterende bygninger. Her på åben mark opførte vi en stald på 1200 m² til en årsproduktion af 3500 grise fra 7-100 kg + nyt maskinhus på 660 m² til bl.a. foderopbevaring. I 1998 byggede vi en af de gamle svinestalde om til garage og fyrrum, hvor der blev installeret nyt halmfyr, som opvarmer alle bygningerne. År 2000 blev det nye maskinhus udvidet med 500 m² til kornlager, da vi selv var begyndt at blande foder til grisene. Samme år begyndte vi at udskifte de gamle cementtagsten på de gamle staldbygninger med nye glaserteglsten. I 2001 opførte vi en stald mere parallel med den ny, vi lavede i 1996, så vi nu kan producere ca. 7000 grise pr. år fra 7-100 kg. Jorden har siden overtagelsen været drevet sammen med Asperup Hedegård, i alt 130 ha. Stuehuset blev kort efter overtagelsen renoveret med bl.a. nyt køkken + badeværelse + bryggers og et par børneværelser på førstesalen.

Skovgård 2003

Litteraturliste:

J.C.B. la Cour: Danske gårde, 2. Samling, 3. Bind

Optegnelser fra Hans Aage Hansen og brygger Rasmussen

MINE FÆDRE

I gamle fynske Bønder,
i Jeres Sind begynder
min Glæde og min Kraft –
I Jeres Aarer pulsed'
den sunde Bondesaft –
jeg priste tidt de Fædre, jeg har haft.

I Læ af Foraarsskoven
I styred' sindigt Ploven
langs Hegn med Fuglææg.
Ved Aften svang I Pigen,
mens langs med Stuens Væg
sad gamle Mænd og lo i deres Skæg.

I kunde madkært gumle!
Den brune, bitre Humle
I tappede fra Fad –
en KARLESLURK af Kruset
til Dagens Sulemad
gør Sjælen mere uforknyt og glad.

I tog Jer milde Koner
der graaned' som Matroner
og blev Jer bedste Ven –
som Hest i samme Sele
de gik i trofast Spænd
med Jer, I gode fynske Bondemænd.

Naar DØDEN uindbuden
slog Knokkeslag paa Ruden,
I folded' Kno ved Kno
og takkede for Sorgen
og for hver Stund I lo –
saa sov I hen i Jeres Barnetro.

Jeg er en gren paa Stammen
ud til os allesammen
de stærke Safter flød –
jeg blomstrer, bærer Frugter
med Sommeræblers Lød –
de modnes tungt om Kærnen sort og sød.

Gid Sol og Regn maa blandes,
at det en Gang kan sandes,
min Frugt er stærk og sund.
Gid den maa kunne læske
saa mangan tørstig Mund
og glæde Mennesker i Hjertets Grund.

Aage Berntsen.

Kilde: Digternes Danmark. 1941
Red: Frederik Nygaard
Ill: Johannes Larsen

